

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:
На місяць — м. 50 ф.
„ 3 місяці 1 „ 50 ф.
(Ціна 1 прн. в таб. 5 ф.)

ЧАСОПІСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

— ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ. —

АДРЕСА:
Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar.

Видає „Видавниче Товариство імені В. Грінченка“.

Ч. 7. (146).

Четвер, 24. січня 1918.

Рік IV.

Мир України з осередніми державами — на порозі.

ТЕЛЕГРАМА.

Бересте-Литовське 20. січня. Дотеперішні переговори, ведені між представниками осередніх держав з одного і представниками Української Народної Республіки з другого боку, дозволили до такого висліду, що осагнено згоду в справі основи майбутнього заключення миру. Масть ся проголосити в осиний стан покінченим і закріпіти рішення обох партій від тепер жити в собою в мирі й приязні. Війська, що стоять на фронті одно проти другого, масть ся стягнути з хвилею заключення миру.

Всі співучасники тісно поєднали ся в тому, що треба подбати про негайнє навязання правильних господарських і правних зносин, та зараз мають бути установлені дипломатичні й консулярні віасини. За означенням основ мирового договору, дійшли переговори до тої точки, яка зобовязує посольства стати в порозумінні з домашніми відповідальними чинниками. Частина уповажнених представників уважає себе спонуканою подати особисто звідомлення цим чинникам про хід переговорів і дістати їхню згоду до переговорів в справі миру.

Всі посольства зединили ся на тому, що потрібний час на се застановлені переговорів має бути можливо найкоротшим. Вони умовили ся негайно вернутися до Берестя Литовського і порішили заключити мир тоді в рамках їх уділеного уповноваження і його підписати.

Тим робом перший раз у цій потрясаючій світом війні удалось ся найти основи до заведення мирового стану.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

Для 11. січня уконституувала ся німецько-австрійсько-російська комісія для наради над територіальними питаннями і відбула 11. і 12. січня три довгі засідання, а одно засідання 14. січня.

На першому засіданні наступила згода в справі відпорожнення Персії, як нейтрального краю. В справі відпорожнення земель, обсаджених Німцями, Німці стояли за те, що Польща, Литва і Курляндія залагали через свої представниці тільки (сейми), що вони не хотять належати до російської держави, тому їм треба призначити рішити свою долю, як це зробила через свій Сейм і Раду Фінляндія і Україна. Троцький обстоював погляд, що Фінляндія і Україна не обсаджені чужими військами, а Польща, Литва і Курляндія повинні виявити свою волю голосуванням народу після уступлення армії.

На другому засіданні іменем російської делегації вложив Каменев домагання, висовані в чотирьох точках:

1) На обсаджених територіях Росія признає народам право самоозначення, а осередні держави звікають ся прилучувати їх до своїх земель і не мають обмежувати їх незалежності;

2) Свою долю мають рішати ці краї по уступленню чужих військ і після повороту військових;

3) Через перехідний час мають завідувати цими краями місцеві органи, утворені народніми партіями;

4) Державні відносини і форму своїх держав мають рішати народні голосуванням.

Ці домагання предложив Каменев на письмі, жадаючи дальнішого ведення переговорів письменними заявами.

Відповідь ген. Гофмана.

Після цього просив слово ген. Гофман і сказав таке: Я мушу заартикулювати проти тону предложенія. Російська делегація говорить з нами так, як би Росія після побуди стояла в нашому краю і могла нам диктувати умови. Рішать ся

навпаки. Побідне німецьке військо стоїть на Вашій землі! Я далі мушу ствердити, що російська делегація домагається ся для обсаджених областей примінення права самоозначення народів в такий спосіб і в такім обсям, якого не приміняє саме правительство в своєму краю. Ваше правительство основується ся, на жаль, на владі, і то на такій владі, яка безоглядно і насильством давить кожного, інакше думаючий бував проголошений як прореволюціонер і буржуаз, позбавлений права опіки. Я хочу свій погляд підпорти двома прикладами. Вночі 31. грудня розігнали більшевики багнетами і скростирилами перший білоруський конгрес у Мінську, який хотів виконати право самоозначення білоруського народу. Як Українці довершили права самоозначення, поставило російське правительство ультіматум і пробувало накинути свою волю оружилою силою. Оскільки виходить зі звичних іскрових телеграм, то там триває ще горожанська війна. Такою представляється ся в практиці примінення права самоозначення супроти народів в боку більшевицького правительства. Тому німецька начальна військова управа мусить відкинути всяке вмішування в управління справ у обсаджених областях. Для нас виявили народи обсаджених областей своє бажання відділення від Росії зовсім ясно і недвозначно. Можу піднести найважливіші такі рішення населення: Дня 21. жовтня 1917. року курляндські красні збори, які призначали себе представництвом цілого населення Курляндії, просили німецьку державу про опіку. Дня 11. грудня 1917. р. літовські красні збори, призначаний Литов'янам краю і західнім одиноким уповноважненим представництвом литовського народу, проголосив бажання відділення від всіх державних зв'язків, які вони мали досі з другими народами. Дня 27. грудня збори міських поспілів у Ригі висловили подібне прохання до німецької держави. До цього внесення прилучилася рижська купецька палата, велика гільдія, представники сільського населення, які з 70 стоваришами. В кінці в грудні 1917. увійшли себе від дотеперішніх зв'язків також представники лицарства і сільських і міських та церковних громад на Езев, Дафе і Мою ріжкими заявами. Також з технічно-управних зв'язків мусить відкинути німецька військова управа огорожнення Курляндії, Литви і Риги та островів на рижській затоці. Всі ці околиці не мають ніяких управних органів, ніяких органів правних, ніяких органів охорони, ніяких залізниць, ніяких телеграфів, ніякої пошти. Все є в німецьким посданню і в німецьким обороті. Також на уладження власного народного війська або міліції ці краї не мають спроможності за недостачою відповідних органів.

Вкінці державний секретар Кільман заявив, що супроти нового становища російської делегації не мо-

же дати відповіді і мусить взяти заяву під нараду спільно з союзниками. Далі відмовив ся від російського предложения подавати свої заяви на письмі, бо це зовсім не поселяє прискоренню мирових переговорів, а радше їх зупиняє. На цим засіданні перервано.

Відповідь осередніх держав.

Дня 14. січня осередні держави заявили Кільмана дали відповідь на чотирі російські домагання, яка є такого змісту:

1) Німеччина й союзники не мають наміру прилучувати до себе обсаджених областей, не хочуть Ім накидати форми правління, але вони хотіть собі і тим народам лишити вільну руку для заключення договорів.

2) Як довго триває війна, не можуть бути стягнені війська союзників, тільки їх число можна зменшити, щоби удержати тільки порядок. Вони не протиляють ся утворенню національної жандармерії. Так само не протиляють вони поворотів війська.

3) З наближенням до миру покличеть ся до співучасти в управі тих земель представників населення в щораз більшім числі.

4) що до виявлення волі цих народів, то осередні держави уважають голосуванням всього народу не практичним, але цей голос треба дати національному відбору, вибраному на широкій основі. При голосуванні не буде мати ніякого впливу присутнє військо.

На засіданні 16. січня Троцький не згодився на предложение осередніх держав, жадаючи народного голосування в справі долі зайнятих областей. На жадання Ф. Кільмана згодився Троцький дозволити вибрати війська із зайнятих країв.

Ген. Гофман предложив карту, на якій визначено краї тільки від Балтійського моря до Берестя з тою заміткою, що на південні від Берестя є українські краї, про які ведеться окремо переговори представників Української Республіки.

Заява Троцького в справі права до окремого миру України.

На це заявила Троцький: Як я вже вже зауважив при визнанні окремістю української делегації, що не зясувався процес самоозначення України так далеко, щоби можна зараз уважати порішенням питання розмежування між нами і новою республікою. Я вже тоді зауважив, що не буде труднощів у переговорах, коли після наших засад граничні лінії будуть визначені волею народних мас населення, які заінтересовані в цій справі. В цим одиноким випадку потрібна згода між нами і українською делегацією. Це відноситься ся природно також у повному розумінні до країв на південні від Берестя.

В звязку з тим забрав слово представитель австро-угорської делегації в справі країв, обсаджених австро-угорськими військами, і за-

жадав від предсідателя російської делегації висвітлення про те, чи має вестися переговори що до тих країв з петроградським правителством, чи тільки з Українцями, як цього бажає українська делегація.

На це відповів Троцький, що українській делегації не може бути призначено одностороннє й самостійне переведення цієї справи, тому гр. Черній повинен зберігати ся від дальнього обговорювання цього питання аж до вияснення компетенції російської й української делегації, але наступить небавом.

На кінець засідання 18. січня заявив Троцький, що він мусить на тиждень відійти до Петрограду з внутрішніх політичних причин, тому предкладає відложення нарад політичної комісії до 29. січня. Тепер обійтися провід над російською делегацією п. Йоффе, який провадить господарську комісію.

Шорозуміння з представника-ми України.

Дня 17. січня між німецькою й австро-угорською делегацією в одного і українською делегацією з другого боку вібрано дотепершні виселі в справі політичних питань, обговорюючи на довірочнім засіданні. Граф Черній підняв загально і Українцям признану основу для Вереся-Литовського, що одна сторона не може вмішувати ся в внутрішні справи другої сторони і се мусить бути виключеною. З другого боку повстало порозуміння про те, що обидві сторони готові при ад'їсненню миру, який би запевнив тривало приязні відносини, заливити свою волю про ріжкі цікаві обом сторонам питання політичні й культурні. При цьому підняв гр. Черній обговорення що до запевнення прав польського величества, які будуть на будуче належати до української держави. Ці заяви прийнято до відома одночасно з боку української делегації з увагою, що на основі цього вони приступить до дальших мирових переговорів. При дальнішій обговоренню про управильнення обостороннього господарського руху не було ніяких таких ріжниць в основних поглядах, щоби вони перешкодили переведенню засідання. Нарада поведено так далеко, що вони простилися на конкретні питання, що до руху для виміні товарів. Хід переговорів і вислід Іх дають повну надію, що вони доведуть до вдоволяючого успіху.

Дальші наради перенесено до спеціальних комісій, які зараз піднімуть свою право і переведуть Із найживішою скрістю.

Дня 19. січня німецько-австрійсько-угорські комісії в справі господарства відбули засідання з російською і українською господарською комісіями. Довірочні політичні наради з українською делегацією продовжувано далі 19. і 20. січня.

Розлад між Троцьким і Україною.

Зі Штокгольму доносять: Лист Троцького показує, що наступив розлад між російською і українською міровими делегаціями. Троцький відмовляє Українцям права говорити іменем України. Він вислав також лист до української делегації:

Під час переговорів заявив ф. Кільман, що в справі земельних областей Українці приступають до переговорів, оскільки сягають границі, які підлягають Іхньому впливові. Ми стверджуємо, що українське представництво мимо дуже означеної тексту нашої згоди, мимо теперішнього положення, яке вимагає, щоби ми виступали солідарно проти сильного ворога—іронічно ся проти революційної (?) моралі, яка не може терпіти якого тайного порозуміння з імперіалістами (?). Українці провадять далі за нашими племінниками переговори з ворожим представництвом і вони не подали нам, мимо нашого виразного домагання і своєї власної общинки, якого звідомлення про свої переговори. З огляду на маси робітників і селян у Росії і на Україні, інтереси яких тут грають роль, ми порішили відкіннути всяку відповідальність за Ваші переговори. Ми звертаємося ще раз безпосередньо до українського головного Виконавчого Комітету в Харкові з домаганням, зробити всі заходи для запевнення інтересів Української Народної Республіки й оборони перед тайною грою посольства Генерального Секретаріату. Ми знаємо повно, що головний Виконавчий Віціл в свій хвилі має більше право говорити іменем Української Народної Республіки, як Рада в Київі (?). Що ми попереду не підняли ніяких претензій проти Вашої участі при столі переговорів, стало ся зе тому, бо ми сподівалися, що станете око в око проти сильного ворога, основуючи свій виступ на демократичних принципах, і що Ваше виступлення не

доведе до якого розризу між Вами і головним Виконавчим Комітетом у Харкові. А що Ви свою політику основуєте на таємнім порозумінні і згаді демократичних інтересів, ми уважаємо слушним звернути увагу на те, що Ваш дійсний вплив не дає Вам яким способом права говорити іменем незалежної Республіки. (Gen. Anz., ч. 18).

Сподіваємося що Українська Центральна Рада дасті належну відповідь на це письмо Троцького і підопре силу своє право говорити іменем Української Народної Республіки та не допустить до того, щоби іменем українського народу говорив «Головний Виконавчий Віціл», цей байстрюк большевицького наслідства в Харкові.

Зі свого боку поступовання української делегації уважаємо слушним з огляду на те, що сам Троцький відіїде від правил правил української делегації весті переговори в справі українських земель на південні від Берестя і хотів зро-

бити ці переговори завершеними від своєї ласки. Больщевицькі догми не можуть забовізувати України, яка має окремі національні інтереси і не бажає переймати ся високопарними словами, як Троцький на переговорах, що не ведуть до миру, тільки до компромітациї російської революції, яку довели большевики до стану безладу, анархії, насилиства, гірше царського режиму. Самі російські солдати і офіцери на фронті говорять, що Ленін і Троцький перерахували ся. Вони зробили предложение миру тільки в тій надії, що російська революція ростягнеться на цілу Європу, а передовсім на осередні держави. Та надія завела. Війська осередніх держав сильні як давні, а російська армія здворгана. Тепер, дійсно, Росія примушена до миру за всюку ціну. Супроти того Україна мусить боронити свої інтереси сама, своїми способами, а російським банкрамтам мусить відповісти: руки геть! Програми ви своє,—не дамо Вам програти нашу справу!

Д.

З Української Республіки.

Роззброєння большевицьких військ у Київі.

«Нова Рада» з 1. грудня ст. ст. пише:

Останніми днями по Київу стали ширитися чутки про те, що київські большевики готують ся до якогось замаху на Центральну Раду та Генеральний Секретаріат. Крім того большевицькі організації в Київі виносили постанови, що треба ліквідувати Центральну Раду.

Ввечері 29. листопаду пішла чутка, що після нічіїх большевиків думають заарештувати Центральну Раду та Секретаріат. Щоб запобігти цьому, українська дівізія, яка складається з Богданівського, Полуботківського, Дорошенківського та Юріївського («Георгіївського») полків, обступила большевицькі військові частини і розвірбла Іх. Справою роззброєння, як переказують, керував полковник Ю. Капкан.

Роззброєнням большевиків, як повідомляють, стало не по приказові українських властей, а вчинену самого українського війська. Справу було переведено тихомирно і без великого кровопролиття. Тільки 5-й

авіаційний парк зробив опір, розпочавши стрілянину з рушниць та самострілів, при чому убито було одного чи двох українських вояків, а кількох поранено. Українське військо зовсім не стріляло.

Таким чином відібрано було зброю у вояків-неукраїнців понтонного батальону, третього та п'ятого авіаційних парків, легкої гармат, арсеналу, артилерійського дивізіона, що стоїть за Дніпром у Броварах. Всього було відібрано у большевицького війська коло тисячі самострілів, велику силу рушниць та багато тяжких і легких гармат.

Роззброєнє військо роспускається по домах. Вчора рано його було посаджено в вагони і частину вивезено з Києва до Москви.

Українізація частин.

60. піша дівізія з північного фронту оголосила себе українською. Коли було оголошено, що дівізія українська, меншинство великоросів зголосило зостатися в дівізії до демобілізації.

тристі тисяч людей право укладати закони для всіх горожан української держави? Очевидно, що ві, бо сих кілька десятка тисяч народу, се люди вібрали переважно в більшіх околицях Києва, або таких людей, які могли віднести і далішою дорогу, а вся кільканадцяти-мільйонова маса зісталася дома, не маючи, очевидно, змоги взяти участі в законодавчій праці. З цього бачимо, що було би дуже великою кривою відняти сим кілька десятка тисячам праві рішати про долю цілого народу. Помнинувши се, що нарада кілька десятка-тисячної маси не дала би перепровадитися, такий лад бувби цілком несправедливим, недемократичним ладом.

І я думаю, що тут справи виходить зовсім ясно на сім прикладі. Може й непотрібно було давати такий приклад, але я називаємо дав його, щоби пригадати наші старі Київські віча. За княжих часів було на нашій Україні так, що князь скликав замчайно в Київі віче, яке рішало державні справи. У вічі міг брати участь кожий свободний мешканець, але в дійсності брали участь Кияни з города і лише сусідньої околії. Говорячи про нашу історію, ми кладемо вагу на єї київські віча; ми не раз хочемо бачити в них демократичний провал і вони на сім часі такими

були і вдовольняли людей. Але се, що було відповідне і цілком природне тому 800 років,—не може відповідати теперішнім відносинам. Тоді воно було добре і розумне, а сьогодні воно називалось би дурніцею.

З тим певно кожий згадує ся, але може хто зауважить так: замість одного великого зборання в Києві могли б поробити кілька десятка або кілька сот таких зборів в різких місцях? Добре. Попробуємо се зробити. Установлено на Україні пр. 400 місць, де мали б відбутись народні збори. На кождій місці, відчисливши дітей, було би призначено 30—40 тисяч людей. Тут, дійсно, попередня кривда усунена і всім горожанам дана можливість взяти участь у нарадах. Здається ся все в порядку: демократія відрізела.

Але се знов тільки в уяві чоловіка, а не в дійсності. Та спітаймося зараз: над чим мають радити ся сі скликані збори? Над законами,—відповімо. Але які се закони будуть? Чи сі закони ухвалені на такім вічу, пр. в Холмщині, можуть обов'язувати горожан в Полтавщині? Правда, горожане Холмщини чи Підляща се такі самі Українці, як Українці в Полтаві чи Чернігові, але чи ж вони можуть знати цікаво, але чи треба Полтавцям, а що Катеринославцям? Очевидно, що

0. Т.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

IV.

5. Парламент і горожане.

З попереднього нам відомо, що таке парламент і яке його завдання. Сьогодні треба нам ще розяснити питання про відношення парламенту до горожан, послів—до виборців. Се питання дуже важне і тому воно мусить бути висвітлене. А се треба тим більше зробити, що багато читачів нашої часописі, здається, добре не уявляють собі сії справи.

Наша українська республіка є демократичною; ми демократичний народ своїм суспільним складом, бо вищих (аристократичних) верств майже немаємо, і тому у нас загально панують демократичні погляди. Се зовсім ясно і зрозуміло. Але разом з тим нам треба ясно розуміти відношення парламентарного ладу державного до сих наших демократичних клясів. Коли ми кажемо: демократична держава, то розуміємо під сим таку державу, в якій цілі народ бере участь в управлінні державою. З цього мало би виходити, що властиво парламенту непо-

Дівізія рішучо вимагає від російської влади, щоб П відправили на Україну і коли П до 10. грудня не відправляється, то вона сама вирушить на Україну.

З-під окремого важкого дівізіону оголосив себе українським.

32. корпус, з огляду на те, що там більше Українців, оголосив себе окремим українським корпусом і висловився за піддержку Центральної Ради і Українського Уряду.

102. гарматна бригада оголосила себе українською і прохав включити П в склад 34. українського корпусу.

Від 7. Сибірського і 5. Кавалерійського корпусів одержані відомості Українським Військовим Генеральним Штабом, що вони не будуть виконувати наказів большевицьких революційних комітетів, а виключно наказі Центральної Української Ради.

Одержано вісти, що большевики розсилають своїх агітаторів і агітувати про те, що війська виступали проти Української Народної Республіки. Але в таких фактів видно, що настрай в большевицьких ешелонах млявий і коли діло доходить до розброявання, то вони без однопору віддають всю зброю. Але большевики скупчують сили для того, щоби йти на Україну.

Українці служащи залізничних доріг, вживають всіх заходів проти цього.

Інспектором артилерії Української армії призначено генерала Деліга, особливого знавця цього діла.

34-й корпус уже призначено 1-м Українським корпусом, який буде поділяти ся на першу і другу козачу дівізії. («Нова Рада»).

Союз України з південними республиками.

«Новая Жизнь» подає відомість з Николаєва: Більшість матросів великої пристані Севастополя заявила, що вони не хочуть брати участі у війні в Україною. Після «Утра Росія» відбулося в Катеринодарі переговори між представниками України та іншими південно-східними республиками (як Дон, Кубань і Грузія та кавказькі мусульмане) що до союзу всіх республік. Доходить вісти, що Й. Сибиряк прилучиться до цього союзу.

З Базеля пишуть на основі звідомлення з Петрограду: На улицях Одеси завязалася битва між українськими та большевицькими військами. Українці задержали в своїх руках театр і будинок «Ради».

Стрілянина з рушниць поширилася в цілому місті. Кружляк «Сіноп» і другі кораблі заходили до пристани і стали сипати вогнем на місто. Полковника чоловою гвардії ранено смертельно. («Frankf. Zeit» ч. 18).

Центральне пресове бюро України.

З Берні пишуть: Прибув сюди з Берестя член української делегації капітан Юрій Гасенко, атташе (посол) від окремої місії з секретаріату заграницьких справ Української Нар. Республіки. Гасенко, який з огляду на здоров'я не міг брати участі в мирівих переговорах, дістав повноваження від правительства Укр. Нар. Республіки заснувати офіційне українське пресове бюро для цілого світу, якого осідком має бути Швейцарія.

(«Frankf. Zeit» ч. 18).

Росія зриває зносини з Україною.

З Базеля доносять: Після звідомлення Гаваса з Петрограду, народні комісари порішили перервати переговори між Смольним Інститутом і Українською Радою і всяку відповідальність за продовження горожанської війни кинути на Україну, тому що Рада на бажанням комісарів зірвати всі посередній безпосередній зносини з Каледином не дала ніякої відповіди.

Після часопису «Нейг де Лоіг» телеграфував секретар Ради до всіх українських військ бути готовими на всякий спосіб боронити незалежності України і перешкодити всяким російським військам вдарити на Україну. («Frankf. Zeit» ч. 19.).

Борьба у східній Україні.

«Російська пресова кореспонденція» сповіщає в Берні, що начальний командант большев. військ проти України Студенецький телеграфував командантству Москви, що Каледин іде походом на Харків і Вороніж і захопив вугіль та збіже, яке приладили большевики для Петрограду. Студенецький захавав негайної помочі. («Frankf. Zeit» ч. 18).

Положення на Україні.

З Берна доносять час. «Бунд» від дипломатичного представника Гасенка, що звідомлення бюро Га-

сена про положення на Україні дуже переборщене. Далі про ультиматум большевиків до Румунії та розказ Іх про арештовання румунського короля не слід брати дуже поважно, бо тут Українці мають рішуче слово. Раз-у-раз повторювали вісти про те, що Українці відстоюють Каледину, не мають ніякої підстави. Проголосене Одеською вільним містом не має ніякого змислу, хіба в тім значенні, що українське місто Одеса буде вільним, як Гамбург або Бремен в Німеччині.

(«Fr. Zeit» ч. 21).

Українські матроси на Балтійській морі.

Після донесення «Нашого Віку» делегація Укр. Центральної Ради при балтійській флоті звернулася до народного комісара морнарки Дубенка з домаганням наказу, що би 12,000 матросів української народності перенесено до Чорноморської флоти, тому що національна ворожнеча у флоті балтійській загострюється і життя Ім серед чужини стало неможливе. Дубенко відповів, що це питання, звязане з величчими труднощами, предложить правительству. («Gen. Anz.» ч. 19.).

Кількість депутатів до Укр. Уст. Зборів.

Головна комісія по справах виборів до Установчих Зборів Української Народної Республіки оповіщає,

що постановою Української Центральної Ради від 11. листопаду 1917. року встановлено таке число депутатів до Установчих Зборів Української Народної Республіки, по кожній виборчій округі, а саме:

1. По Київській—46 депутатів.
2. По Подільській—39 депутатів.
3. По Волинській—30 депутатів.
4. По Катеринославській—36 деп.
5. По Полтавській—30 депутатів.
6. По Херсонській—34 депутатів.
7. По Харківській—(з Грайворонським повітом Курської губ.)—35 депутатів.
8. По Чернігівській—(з Путільським повітом Курської губ.)—28 деп.
9. По Таврійській (з повітів Мелітопольського, Дніпровського і Бердянського)—9 депутатів.
10. По Острогожській (з повітів Острогожського, Валуйського, Бірюцького, Богучарського, Ворон. губ. і Новооскольського пов. Курської губ.)—16 депутатів. (Роб. Газ.).

На перший погляд здавалось би, що депутат не може мати своєї волі, що він має лише сповнити волю своїх виборців, які показали себе на вічах. І се було би дуже демократично: очевидно воля виборців, воля народу се найвищий наказ, тут може не було би що говорити багато. А тим часом говірити треба, бо справа трохи не так проста, як би здавалось. Відь memo приклад.

Виборні з Холму (беремо сей город за приклад, щоби собі разом з тим нагадати сей город, який колись був резиденцією нашого галицько-волинського князя—короля Данила, так як Калів резиденцією київських князів) вибрали собі послі і кажуть йому пр. обговорювати за тим, щоби він в справі реформи шкільництва виступив в пляному, ухваленому на вічі в Холмі, і за ним голосував. Повинувчись волі виборців, зробив се посол холмської землі, а тимчасом посол в Поділля виступив в інакшим проектом в тій самій справі, який показується ся далеко кращим. Та що більше. Інші депутати виказали, що проект холмського віча не дастя ся перепровадити, він на око виглядає добрий, але в дійсності він може називати показався шкідливим. Сюшкідливість закону, ухваленого на холмському вічу, бачить і сам депу-

З РОСІЙСЬКОГО ЖИТЯ.

— Установчі Збори в Петрограді відкрилися дні 18. січня о 4. год. з полудня в Таврійській палаті председателем Головного Відділу Рад робітників, солдатів і селян. Председателем вибрано Чернова, провідника соціалреволюціонерів, який дістав 244 голосів проти 151, які були на п. Спірідонову.

Представник Ради робочих і солдатів Свердлов відчитав таку заяву Совету народн. комісарів для ухвалі Установчими Зборами:

1) Національне Зібрання порішуве, що Росія проголошує республікою Советів робочих, солдатів і селян. Центральне правительство і провінційна управа в руках Советів. Республіка Советів основується на свободім союзі вільних націй, які представляють союз національної Республіки Советів.

2) Право на приватну власність і на землю вносить ся. Приватна власність оголошується державною власністю. Загальна праця в обов'язкова. Проголошується узброєні робітників і розброянні міщанських класів та утворення червоної соціалістичної армії робітників і селян.

3) Потверджується політика Совету, яка прямує до демократичного маршу на загальні відомі підстави. Признається проголошене неважливістю російських довгів.

4) Влада правительства повинна бути виключно в руках Советів та їхніх представників.

По відчитанні цієї заяви, встали поспілі і відсівали марсельєзу. Тоді забрав слово Чернов і заявив, що ініціативу в справі миру взяли на себе Установчі Збори. Засідання тривало до півночі. Звісно тільки, що заяву, предложену Советом, відкинуто 273 голосами проти 140, мимо погроз узброєні матроси і війська большевиків. Потім Установчі Збори заявили 223 голосами проти 169 недовіру Советові народнім комісарів і заявилися за утворення нового правительства на основі складу Установчих Зборів; стверджено, що правительство народніх комісарів не уважається правителством народу, бо воно спочиває на насильстві, а не на волі народу. Тоді большевики ліві соціалреволюціонери опустіли залю. Збори не признали спо-

ре і не взяли його безпідрібно своїх ухвалами, полишаючи такі ухвали хіба для справ незвичайно великої важливості. Очевидно, ясно! границі тут положити не можна; все опирається на довірі виборців до посла. Стратив посол довірі в своїх виборців, то він повинен уступити з посади, бо інакше між ним і виборцями будуть безперестанні суперечки. З другого боку посол повинен від часу до часу скликувати виборні віча, де він складав би справедливі звіти своєї діяльності і давав про те, що се довірі, яким виборцям наказали при його виборі на посла, вісталось і на дальнє. І оскільки воно у нашій Українській Республіці так буде, оскільки наш народ вибере таких депутатів до Київського парламенту, які там будуть мати довірі у народ, — оскільки парламентаріє життє буде розвиватися правильно і між парламентом та народними масами буде звязок тісний і широкий. А се причесе, очевидно, велику користь нашему народові! і поставити сильно нашу молоді, але здорову українську республіку.

(Далі буде).

собу, яким ведуться міжнародні переговори з боку правителства Савченко, слушним.

О 4. годині ранку узброні матроси і червона гвардія розігнали Установчі Збори і закрили Іх. Дня 20. січня появився указ розвідання Установчих Зборів з боку правителства на основі ухвали Центрального Відділу Совету. Таким чином правителство большевиків поступило, як цар—самодержець!

— Заворушення в Петрограді вибухли напаново, як під час революції в листопаді! Получені телеграфні повідомлення перевернули. На улицях з'явилися барикади. Матроси заявилися кораблями на Неві і обсадили зі скорострілами соціал-революціонерів. На чолі Іх убито соціал-революційного посла Логінова. Сотні людей уважнено, між уважненими з послів і ціла редакція часопису „День“; Керенський, Савінков і Філоненко з'явилися в Петрограді. В одну суботу убито 15 осіб, 94 ранено. Тим чином знов буде боротьба за владу у Петрограді; хто побудить—не знати.

— Самостійницькі стремлення нахиляють поширення в чужих народів. Рада народів у Києві дістала відомість, що надзвичайний конгрес Мусульманів у Туркестані проголосив Туркестан самостійною республікою у російській федерації. В національний Раді має засідати третина не-мусульманських представників, яка буде відкрита 15. січня. Конгрес вибрав тимчасове правителство. Також Грузія проголосила себе самостійною республікою; на чолі Народної Ради в Тифлісі став Раїшвілі. Рада оголосила поклик до утворення грузинських полків для охорони проти перської граніці, звідки грозять нападом Шахсевени. В Петрограді утворили Грузинські консульства для охорони життя й майна Грузинів. В політичних кругах Керенського й давнього тимчасового правителства обговорюють проголошення республіки Великоросії, яка сягала би від Уралу до України і увійшла би в склад федеративного союзу. Це питання має обговорювати головний Відділ Советів в давньому складі Ради роб. і салдатів.

— Голод починає ширитися в Великоросії. Він уже панує в губерніях Новгородській, Костромській, Владимирській, Смоленській, Московській, а передовім в Оренбурзі й Туркестані. Заохочені ці губернії, як і північний фронт, неможливо при теперішніх безладах.

— Совет народних комісарів проголосив державне банкроство Росії дnia 14. січня разом з указом неважності всіх зовнішніх і внутрішніх довгів російської держави.

— В Росії утворилася партія анархістів за почином американських емігрантів; вони проголосили програму анархо-синдикалістів, що хоче знести всяку центральну владу, і виступають різко проти большевіків.

— В Петрограді відбулося арештування румунського посольства на російському правителстві. Занимався цим чужий посолство під проводом американського посла, і після Діяманді випущено на волю, та між Румунією й Росією повсталі напружені відносини. Ходять чутки про арештування румунського короля Фердинанда. Правителство поставило ультиматум до Румунії в загрозою війни за виступи проти російського війська й захоплення міст в Бесарабії.

Надія на мир ослабла наслідком спротиву російського комісара Троцького в Бересті, та салдати не хочуть воювати. Лінії звернувши до салдатів, чи будуть воювати, якщо правителство не заключить мир. Салдати відповіли, що краще хідити Німці амбонтують балтійські провінції, як вони мають воювати далі. Салдати утікають з фронту.

тисячами; також утікають з тих міст, що йдуть до Харкова проти України й Каледана. II.

ВІСТИ ЗІ СВІТА.

СПІЛЬНА НОТА АНТАНТУ В СПРАВІ МИРУ.

Швейцарські часописи подають вість в Вашингтон: Президент Вільсон має намір скликати конференцію антанти, на якій поставитися прізвісі і остаточні умови миру і передати Іх за посередництвом нейтральної Іспанії осереднім державам. („Gener. Anz.“ ч. 19).

АНАРХІЯ В РУМУНІІ.

Після швейцарських часописів панує в Румунії анархія. Військо ділиться на анархістів і революціонерів. Короля в його палаці держать під сторожею офіцерів. Заарештовано багацько революціонерів і російських провідників, які хотіли привести до перевороту, щоб уважити короля і оголосити республіку. Салдати опускають фронт і всходи відбувають вібрації за миром. До того долучається недостача засобів поживи. („Gener. Anz.“, ч. 20).

САМОСТІЙНІСТЬ ФЛАНДРІЇ.

З Брюкселю центральне фландрійське бюро оголосило рішення Ради фландрійської землі, що фландрійська Рада порушила на загальному засіданні 22. грудня 1917 р. самостійність Фландрії. Супроти цього Рада складає свої мандати і піддається новому виборові, який дасть нагоду народові визволити свою волю. Підписані уповноважені комісари. („Frank. Nachr.“ ч. 21).

НАРАДА ПРЕДСТАВНИКІВ АВСТРИЙСЬКОЇ УКРАЇНИ У ЛЬВОВІ.

З Відня доносять 18. січня: Зі Львова сповіщають нам: В слідуючих дінях відбудеться конгрес всіх українських представників всіх політичних партій при співчасті всіх послів парламенту, сейму і палат панів в таким дінням порядком: українська народна республіка, ревізія політичної програми, австрійська Україна і питання миру. („Frank. Zeit.“, ч. 20).

ВІЙНА.

(Звідомлення осередніх держав).

На східній фронті спокій—премирія.

На західній фронті оживилася на часок артилерійна діяльність на Фландрійському фронті, між Мозою і Мозелею, та в Сундгау. Найживішими показалися Сіянглайці, які роблять раз-у-раз наступи на німецькі окопи, хоч і безуспішно.

На італійському фронті артилерія живво почала острілювати вогнем австрійські окопи між Брентою й Піаве в напрямі гори Асольоне і гори Солярія, та проби показалися мало вдачні. При кінці грудня виступили активно французькі й англійські війська в числі лише 8 дивізій між височиною Монтеалью й горою Томба на просторі 25 км. Ця поміч дуже невелика, більшою частиною сподівається з огляду на небезпеку західного фронту.

На прочих фронтах нічого замітного не було.

За місяць грудень затоплено 702.000 тонн торговельних кораблів; за уесь час загостреної боротьби затоплено 8.958.000 тонн. Далі. Салдати утікають з фронту.

З таборового життя.

— Т-во „Січ“. 16. січня в січовім бараці т-во „Січ“ прощається зі своїм Огамаю т. Андріюком, одноджаком на Україну. Полковий писар т. Саліон, відкривши відбранні, заявив, що сьогодні на надзвичайному засіданні Отаманії Старшини ухвалено дати полковому отаманові т. Андріюкові відпустку до вибору нового Отамана і дати йому ж, як січовикові, відпустку на необмежений час та доручити т. Андріюкові вітати від імені січового полку Українську Центральну Раду, Генеральний Секретаріат і воєнного міністра Порша, а також просити Центральну Раду зачислити в списки українського республіканського війська 1. січовий полк імені Гетьмана Дорошенка і дозволити йому повернутися на Україну по війні в повному полковому складі і в полковій уніформі. Після цього т. Андріюк звернувся до т-ва в коротенькому теплою промовою, в якій зазначив, що весь час перебування його в таборі він старався служити, як мога, на користь української громаді і просив пробачити його, як що коли скривився. Далі Отаман заявив, що й повернувшись додому вінувесь свій ум і енергію і всі свої сили посвятить на користь рідному краєві, а зосібна ужис перед українськими властями всіх залежних від нього засобів, аби хоч трохи попішти нашу долю в половині. Слідуючий промовець т. Масловський заявив, що він як Свєрд—січовик мав до цього часу в половині самої найсердечнішу прихильність від української громади, а тому прохав т. Андріюка передати його соплеменникам на Україні привіт і бажання, аби вони разом з українською нацією йшли по шляху до демократичних ідеалів людства.

Після промов оркестра заграла полковий марш, потім вібрани проповіді „Ще не вмерла Україна“, „Не пора“, „Гей, там на горі січ іде“, чим в останніх попрощаються з Отаманом і під звуки українського маршу січовики почали розходитися.

С. Д.-

— Генеральна Старшина. Чергове засідання Генеральної Старшини відбулося 20. січня зі звичайним дінням порядком.

Поміж іншими справами, які торкалися таборового життя, було прийнято до відома справа засідання комітета по уладженню Різдвяного съєта. На прохання Церковного Брачтва про священика для нашого табору, ухвалено звернути ся в цій справі до Централі С. В. У. Статут запомогового роздавочного комітету ухвалено звернути для поправок і добавок, зазначених президією Г. С. при перегляді. Збор жертве на Український Національний Фонд ухвалено продовжувати і пересилати, як буде можливо, через Центр. С. В. до Калва.

Узгляднюючи деякі невідкладні справи, ухвалено прохати президію Народної Ради скликати Народну Раду на 25. січня 1918 р. по 3. годині по обіді.

Ф. П.-ра.

— Бльковий гурток VII. бльоку. 20. січня відбулося засідання блькового гуртка в дінням порядком: 1) звіт з діяльності вибувачного старшого бльоку; 2) вибір нового старшого бльоку і 3) вільні внесення.

Засідання відкрив т. Нагорний, повідомивши учасників, з якими нарада відбулася. Після звіту старшого бльоку, т. Пасюри, збори повіткали його за працю і побажали йому всього найкращого на новій посаді, після чого на посаду старшого бльоку був вибрав т. Нагорний. При вільних внесеннях забрав між іншими слово т. Решетняк, пояснюючи, як значима має організація тут в половині і по повороті на Україну,

зазначаючи, що наколи звикнемо гуртуватися ще в половині, то по повороті додому нам легко буде занести в кожному селі корисні організації.

Цікаво зазначити, що всі мешканці бльоку були на засіданні, багато забирали слово в дискусіях і взагалі поводилися як громадяни.

Донець.

— Духовний концерт. У неділю, 20. січня, в 11½, г. рано, відбувся в помешканні церкви духовний концерт. Присутніх було понад 100 ч. Тов. Бортняк сказав промову з приводом празника Богоявлення Господнього й про значення нашої української церкви.

Того ж дня в 3-й годині по обіді відбулися загальні збори Кирило-Мефодіївського церковного Брачтва в присутності 31 члена, зі звичайним дінням порядком: читання протоколу, звіт уступаючого заряду, вибір нового заряду і ревізійної комісії, затвердження нових членів і вільні внесення. По рішенню багатьох справ між іншими було ухвалено прохати через Генер. Старшину про приїзд до нашого табору українського священика.

Церква буде відчиняти ся для всіх що неділі й що празника від 10½ до 11½ годин рано. В ці ж години відбуватиметься читання часів, а також в ці дні й години відкрита при церкві бібліотека книжок по релігійним питанням.

Заряд Кирило-Мефод. Брачтва

— Театр. В неділю, 20 січня, заходом музично-драматичного т-ва ім. М. Лисенка була виставлена комедія М. Кропивницького „Чимп“.

Не будемо вдавати ся в детальній розбор цієї комедії, зазначимо тільки мимохід, що в наші дні така ріця не може бути терпима на сцені: вона повинна уступити своє місце річам більшої художньої вартості. Не треба забувати, що головне завдання театру ваховувати людей морально і розвивати в них естетичний і художній смак. Яку ж ціну може мати в цім відімвід комедія, виткана екстраординарних, а то й цілком неправдоподібних фактів, які до того обрисовані занадто густими красками? Ця комедія сама по собі, незалежно від артистів, являється супернім шаржем. Коли що додати до цього, що деякі з артистів немилосердно пересажували при виконанні ролей, то можна уявити собі, яке враження зробила ця вистава на скільки-небудь вибагливого глядача. Zet.

Спростовання.

В попередньому числі „Г. Д.“ трапила ся досадна помилка, іменно, в статті п. в. „З приводу одії на Україну президента Д. Андріюка“, в 3. шпальті на 2-й сторінці, після 51. зверху рядка, після слів „на дальній трьох-місячний речинець“ пропущено слідуючі слова:

„За цей час в новій підготовчій роботі по створенню дійсного парламенту на підставі загального, рівного, тайного і безпосереднього права голосування т. Андріюк брав найактивнішу участь. І коли він вибрався першій справжній парламент, то цим парламентом, Народною Радою, т. Андріюк знов зістався вибраним президентом нашої громади на шестимісячний речинець“. (Ред.).

ШУКАЄМО СКЛАДАЧІВ (нaborщиків), що знають добре се діло, до таборової друкарії.

Просимо вголосувати ся по адресі „Громадська Думка“.